

STEVE JOBS, CEO VAN APPLE EN PIXAR:

‘BLIJF DWAAS, BLIJF HONGERIG’

“Ik ben vereerd om vandaag hier te zijn bij de aanvang van een van de beste universiteiten ter wereld. Ik ben nooit afgestudeerd. Om eerlijk te zijn, is dit het dichtste bij afstuderen waar ik ooit terecht zal komen. Ik wil jullie vandaag drie verhalen uit mijn leven vertellen. Meer niet. Slechts drie verhalen.

Het eerste verhaal gaat over *de punten* verbinden.

Ik stopte met mijn studie aan Reed College na zes maanden, maar liep de volgende 18 maanden nog af en toe ergens binnen voordat ik echt stopte. Waarom stopte ik?

Het begon al voordat ik was geboren. Mijn biologische moeder was een jonge, ongetrouwde studente, en zij besloot mij op te geven voor adoptie. Zij stond erop dat ik geadopteerd moest worden door mensen die gestudeerd hadden. Alles stond voor me klaar om geadopteerd te worden door een advocaat en zijn vrouw. Maar toen ik geboren werd besloten ze op het laatste moment dat ze toch een meisje wilden. Mijn ouders, die op een wachtlijst stonden, kregen midden in de nacht een telefoontje: “Wij hebben onverwacht een jongen voor jullie; willen jullie hem?” Zij zeiden: “Natuurlijk.” Mijn biologische moeder kwam er later achter dat mijn moeder niet gestudeerd had en dat mijn vader zijn middelbare school niet had afgemaakt. Ze weigerde de papieren te tekenen. Een paar maanden later, toen mijn ouders beloofden dat ik zou kunnen studeren, gaf ze toestemming.

En zeventien jaar later ging ik studeren. Maar in mijn naïviteit koos ik een universiteit die bijna net zo duur was als Stanford, en al het geld dat mijn arbeidersklasse-ouders hadden gespaard ging op aan mijn collegegeld. Na zes maanden zag ik er de waarde niet van in. Ik had geen idee wat ik met mijn leven wilde en ook geen idee hoe studeren mij ging helpen daar achter te komen. En daar stond ik dan al het geld uit te geven dat mijn ouders hun hele leven gespaard hadden. Dus besloot ik te stoppen en erop te vertrouwen dat het allemaal goed zou komen. Dat was best eng toen, maar achteraf was het een van de beste beslissingen die ik ooit gemaakt heb. Toen ik gestopt was, hoefde ik niet meer naar de verplichte colleges die niet interessant waren, en kon ik binnenlopen bij de colleges die wel interessant leken.

Niet alles was romantisch. Ik had geen kamer, dus sliep ik op de vloer bij vrienden, ik gebruikte het statiegeld van 5 cent op colaflesjes voor eten, en elke zondag avond liep ik 11 kilometer voor één goede maaltijd per week bij de Hare Krishna tempel. Maar toch, het was geweldig. Door mijn nieuwsgierigheid en intuïtie te volgen ben ik veel tegengekomen wat later van onschatbare waarde is gebleken. Ik geef jullie een voorbeeld:

Reed College had toentertijd misschien wel de beste opleiding kalligrafie in het land. Over de hele campus verspreid was elke poster, elk labeltje op elke la schitterend met de hand gekalligrafeerd. Omdat ik gestopt was met mijn studie en de normale colleges niet hoefde te volgen, besloot ik een college kalligrafie te nemen om dit te leren. Ik leerde over serif en sans serif lettertypen, over het variëren van de ruimte tussen verschillende lettercombinaties, over wat goede typografie goed maakt. Het was mooi, historisch, artistiek subtiel: op een manier zoals praktische wetenschap dat niet kan zijn... en ik vond het fascinerend.

Niets van dit had enige praktische toepassing in mijn leven. Maar tien jaar later, toen we de eerste Macintosh computer ontwierpen, kwam het allemaal bij me terug. En we stopten het allemaal in de Mac. Het was de eerste computer met prachtige typografie. Als ik nooit kalligrafie had gevolgd, had the Max geen verschillende of geproportioneerde lettertypen gehad. En aangezien Windows de Mac gewoon gekopieerd heeft, is het waarschijnlijk dat geen enkele pc die zou hebben. Als ik niet gestopt was, had ik nooit kalligrafie gevolgd, en hadden computers misschien niet de geweldige typografie gehad die ze nu hebben. Natuurlijk was het onmogelijk om *de punten* te verbinden toen ik nog studeerde en vooruit keek. Maar het was kristalhelder toen ik tien jaar later terug keek.

Nogmaals, je kan *de punten* niet verbinden als je vooruit kijkt; het kan alleen als je terug kijkt. Dus moet je erop vertrouwen dat de punten op een of andere manier verbonden worden in de toekomst. Je moet ergens op vertrouwen – je instinct, lot, leven, karma, wat dan ook. Deze aanpak heeft mij nooit teleurgesteld, en heeft al het verschil gemaakt in mijn leven.

Mijn tweede verhaal gaat over liefde en verlies.

Ik had geluk – ik vond dat wat ik wilde doen vroeg in mijn leven. Woz en ik begonnen Apple in de garage van mijn ouders toen ik 20 was. We werkten hard, en in 10 jaar was Apple gegroeid van wij tweeën in een garage tot een bedrijf dat 2 miljard waard was en 4000 werknemers had. We hadden net ons meesterwerk – de Macintosh – een jaar daarvoor gelanceerd, en ik was net 30 geworden. En toen werd ik ontslagen. Hoe kun je ontslagen worden door een bedrijf dat je zelf begonnen bent? Omdat Apple groeide, huurden we iemand in waarvan ik dacht dat hij het talent had om samen met mij het bedrijf te runnen, en in het eerste jaar ging het goed. Maar daarna begon onze toekomstvisie te verschillen en uiteindelijk ging het niet meer. Onze raad van bestuur koos zijn kant. Dus op mijn dertigste lag ik eruit. En heel publiekelijk eruit. Dat wat het centrum van mijn aandacht was geweest gedurende mij gehele volwassen leven was weg, en het was verschrikkelijk.

Gedurende een paar maanden wist ik echt niet wat ik moest doen. Ik had het gevoel dat ik de vorige generatie ondernemers teleurgesteld had – dat ik het stokje had laten vallen toen het werd overhandigd. Ik sprak met David Packard en Bob Noyce en probeerde me te verontschuldigen voor de fouten die ik had gemaakt. Ik was een heel publieke mislukking, en ik dacht er zelfs aan uit siliconvalley te vluchten. Maar heel langzaam begon me iets te dagen – ik hield nog steeds van wat ik deed. Wat er bij Apple gebeurd was, had dat niet veranderd. Ik was afgewezen, maar was nog steeds verliefd. En dus besloot ik opnieuw te beginnen.

Ik zag het toen niet, maar ontslagen worden bij Apple was het beste dat me had kunnen overkomen. De zwaarheid van succesvol zijn maakte plaats voor de lichtheid van weer een beginner zijn, minder zeker van alles. Het bevrijdde me om een van de meest creatieve periodes van mijn leven in te gaan.

Gedurende de volgende vijf jaar, begon ik een bedrijf genaamd NeXT, een ander bedrijf genaamd Pixar en werd ik verliefd op een geweldige vrouw die mijn vrouw zou worden. Pixar maakte 's werelds eerste computeranimatiefilm, *Toy Story*, en is nu de meest succesvolle animatiestudio ter wereld. En door een bizarre speling van het lot kocht Apple NeXT, ik kwam terug bij Apple en de technologie die we bij NeXT ontwikkeld hebben staat in het midden van Apple's huidige renaissance. En Laurene en ik hebben een geweldig gezin samen.

Ik ben er vrij zeker van dat niets van dit alles gebeurd zou zijn als ik niet ontslagen was bij Apple. Het was een vies medicijn, maar de patiënt zal het nodig gehad hebben. Soms gooit het leven een baksteen naar je hoofd. Verlies je vertrouwen niet. Ik ben ervan overtuigd dat het enige wat mij op de been hield was dat ik hield van wat ik deed. Je moet vinden waar je van houdt. En dat geldt net zozeer voor je werk als voor je geliefden. Je werk vult een groot deel van je leven, en de enige manier om echt tevreden te zijn is te doen wat jij als geweldig werk beschouwt. En de enige manier om dat te doen is te doen waar je van houdt. Als je het nog niet gevonden hebt, blijf dan zoeken. Leg je er niet bij neer. Net zoals met alle gevoelszaken, weet je wanneer je het gevonden hebt. En, net als elke goede relatie, wordt het beter en beter als de jaren verstrijken. Blijf dus zoeken. Leg je er niet bij neer.

Mijn derde verhaal gaat over de dood.

Toen ik 17 was, las ik een quote die ongeveer zo ging: "Als je elke dag leeft alsof het je laatste is, heb je het zeker een dag goed." Het maakte indruk op me, en sindsdien, gedurende de afgelopen 33 jaar, heb ik elke ochtend in de spiegel gekeken en mezelf gevraagd: "Als vandaag de laatste dag van mijn leven was, zou ik dan doen wat ik vandaag ga doen?" En als het antwoord te vaak "Nee" was, wist ik dat ik iets moest veranderen.

Onthouden dat ik snel dood zal zijn is het beste middel om me te helpen de grote keuzes in het leven te maken. Want bijna alles – alle externe verwachtingen, alle trots, alle angst voor vernedering of falen – all die dingen zijn onbelangrijk in vergelijking met de dood, dus blijven alleen de dingen die er echt toe doen over. Onthouden dat je gaat sterven is de beste manier die ik ken om de val te ontwijken waarin je denkt dat je iets te verliezen hebt. Je bent al naakt. Er is geen reden om je hart niet te volgen.

Ongeveer een jaar geleden werd er bij mij kanker gevonden. Om half acht 's ochtends onderging ik een scan, en die liet duidelijk een tumor op mijn alvleesklier zien. Ik wist niet eens wat een alvleesklier was. De doktoren vertelden me dat dit bijna zeker een ongeneeslijke vorm van kanker was en dat ik nog drie tot zes maanden te leven had. Mijn dokter adviseerde me naar huis te gaan om mijn zaken te regelen, dat is dokterspraak voor 'bereid je voor om te sterven'. Het betekent dat je een paar maanden hebt om je kinderen alles moet vertellen waarvan je dacht dat je nog tien jaar had om het ze te vertellen. Het betekent dat je moet zorgen dat alles geregeld is om het zo makkelijk mogelijk te maken voor je familie. Het betekent afscheid nemen.

Ik leefde de hele dag met die diagnose. Later op de avond onderging ik een biopsie, waarbij ze een endoscoop door mijn keel, maag en darmen voerde, een naald in mijn alvleesklier stopte en een paar cellen van de tumor pakten. Ik was verdoofd, maar mijn vrouw, die erbij was, vertelde me dat toen ze de cellen onder de microscoop bekeken de doktoren begonnen te huilen omdat het een zeer zeldzame vorm van operabele alvleesklierkanker was. Ik werd geopereerd en het gaat nu prima.

Dit was het dichtste bij de dood dat ik ben gekomen, en ik hoop dat het de komende decennia hierbij blijft. Na dit meegemaakt te hebben, kan ik dit nu met meer zekerheid zeggen dan toen de dood een nuttig maar slechts intellectueel concept was:

Niemand wil sterven. Zelfs mensen die naar de hemel willen, willen niet sterven om daar te komen. En toch is dood de bestemming die we allen delen. Niemand is er ooit aan ontkomen. En zo hoort het ook, omdat de dood waarschijnlijk de beste uitvinding van het leven is. Het is de veranderaar van het leven. Het vervangt het oude door het nieuwe. Nu zijn jullie het nieuwe, maar ooit, niet zo heel ver weg, zullen jullie geleidelijk aan oud en vervangen worden. Sorry dat ik zo dramatisch ben, maar het is wel waar.

Jullie tijd is beperkt, dus verspil het niet door *iemand anders leven te leven*. Laat je niet strikken door dogma's – leven met het resultaat van andermans denken. Laat jouw eigen stem niet verdrinken door het lawaai van andermans. En het belangrijkste: heb de moed om je hart en intuïtie te volgen. Zij weten wat je wilt worden. De rest is bijzaak.

Toen ik jong was bestond er een fantastische uitgave genaamd *The Whole Earth Catalog*, het was een van de bijbels van mijn generatie. Gemaakt door iemand die Stewart Brand heet, niet zo heel ver hiervandaan in Menlo Park, en hij bracht het tot leven met zijn poëtische insteek. Dit was in de late jaren 60, voor personal computers en desktop publishing, dus het was allemaal gemaakt met typemachines, scharen en polaroid camera's. Het was een soort van Google in paperback, 35 jaar voor Google: het was idealistisch en puild uit van leuke toepassingen en opmerkingen.

Stewart en zijn team publiceerde verschillende delen van *The Whole Earth Catalog*, en toen ze klaar waren, brachten ze een laatste editie. Het was midden jaren 70, en ik was net zou oud als jullie. Op de achterkant van de laatste editie stond een foto van een landweg tijdens de vroege ochtend, zo'n weg waar je terecht kan komen als je gaat liften, mocht je zo avontuurlijk zijn. Eronder stonden de

food inspiration[®]

worden: “Blijf Hongerig. Blijf Dwaas.” Het was hun afscheidsboodschap. Blijf Hongerig. Blijf Dwaas. En ik heb dat mijzelf altijd toegewenst. En, nu jullie slagen om opnieuw te beginnen, wens ik jullie dat toe.

Blijf Hongerig. Blijf Dwaas.

Heel erg bedankt.”

(VERTALING VAN STEVE JOBS TOESPRAAK TIJDENS DE OPENING VAN HET ACADEMISCH JAAR AAN DE STANFORD UNIVERSITEIT IN PALO ALTO , CALIFORNIA 2005)